

KOMUNIKAT DLA FUNDACJI I STOWARZYSZEŃ POSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚĆ PRAWNĄ

Szanowni Państwo

Przypominam, że ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. 2021 r. poz. 1132 ze zm.), zwana dalej „ustawą”, nakłada na tzw. „instytucje obowiązane” stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego oraz inne obowiązki związane z podejmowaniem określonych działań w celu przeciwdziałania wprowadzania do obrotu wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł.

W myśl ustawy do instytucji obowiązanych zalicza się m.in.:

1. **fundacje** ustanowione na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167) w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartości 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - *art. 2 ust. 1 pkt 21 ustawy*,
2. **stowarzyszenia** posiadające osobowość prawną, utworzone na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz.2261), w zakresie, w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane - *art. 2 ust. 1 pkt 22 ustawy*.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 20 ustawy instytucją obowiązaną jest również podmiot, który prowadzi działalność m.in. w zakresie gier losowych w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2094).

Poniżej kilka informacji dotyczących obowiązków instytucji obowiązanej.

Zadaniem instytucji obowiązanych jest wyznaczenie kadry kierowniczej wyższego szczebla, która będzie odpowiedzialna za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie - *art. 6 ustawy*.

W skład kadry kierowniczej wyższego szczebla wchodzi: członek zarządu, dyrektor lub pracownik instytucji obowiązanej posiadający wiedzę w zakresie ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego z działalnością instytucji obowiązanej oraz podejmujący decyzje wpływające na to ryzyko - *art. 2 ust. 2 pkt 9 ustawy*.

Zgodnie z ustawą instytucje obowiązane powinny identyfikować i oceniać ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszące się do ich działalności, z uwzględnieniem czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji lub kanałów ich dostaw. Działania te winny być proporcjonalne do charakteru i wielkości instytucji obowiązanej - *art. 27 ust. 1 ustawy*.

Ocena ryzyka sporządzana jest przez instytucję obowiązującą w formie papierowej lub elektronicznej i nie rzadziej niż co 2 lata musi być aktualizowana - *art. 27 ust. 3 ustawy*.

Wskazane wyżej podmioty mają też stosować środki bezpieczeństwa finansowego (o których mowa w art. 34 ust. 1 ustawy) w przypadku:

1. nawiązywania stosunków gospodarczych;
2. przeprowadzania transakcji okazjonalnej:
 - o równowartości 15 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, lub
 - która stanowi transfer środków pieniężnych na kwotę przekraczającą równowartość 1000 euro;
3. przeprowadzenia gotówkowej transakcji okazjonalnej o równowartości 10 000 euro lub większej, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane podejrzania prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu;
4. wątpliwości co do prawdziwości lub kompletności dotychczas uzyskanych danych identyfikacyjnych klienta

- *art. 35 ust. 1 pkt 1,2,3,5 i 6 ustawy*.

W razie braku możliwości zastosowania któregoś ze środków bezpieczeństwa finansowego, instytucja obowiązująca:

1. nie nawiązuje stosunków gospodarczych;
2. nie przeprowadza transakcji okazjonalnej;
3. nie przeprowadza transakcji za pośrednictwem rachunku bankowego;
4. rozwiązuje stosunki gospodarcze

- *art. 41 ust. 1 ustawy*.

Fundacja oraz Stowarzyszenie, jako instytucja obowiązująca ma również obowiązek m.in. :

1. stosować wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu - *art. 43 ustawy*;
2. prowadzić bieżącą analizę przeprowadzanych transakcji. W przypadku ujawnienia transakcji skomplikowanych lub opiewających na wysokie kwoty, które nie są uzasadnione okolicznościami przeprowadzenia transakcji, lub przeprowadzanych w nietypowy sposób lub wydających się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego:
 - podjąć działania w celu wyjaśnienia okoliczności, w jakich przeprowadzono te transakcje,
 - intensyfikować stosowanie środka bezpieczeństwa finansowego, w odniesieniu do stosunków gospodarczych, w ramach których te transakcje zostały przeprowadzone

- *art. 43 ust. 3,4 ustawy*

3. wprowadzić wewnętrzną procedurę w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, zwaną „wewnętrzną procedurą instytucji obowiązującej”

- art. 50 ust. 1 ustawy (co powinna określać taka procedura opisane zostało w art. 50 ust. 2 ustawy). Wewnętrzna procedura instytucji obowiązanej podlega bieżącej weryfikacji oraz w razie potrzeby aktualizacji. Procedura ta, lub jej aktualizacja, przed wprowadzeniem do stosowania, podlega akceptacji przez kadre kierowniczą wyższego szczebla;

4. zapewnić udział osób wykonujących obowiązki związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w programach szkoleniowych dotyczących realizacji tych obowiązków, uwzględniających zagadnienia związane z ochroną danych osobowych - *art. 52 ust. 1 ustawy*. Program szkoleniowy powinien uwzględnić charakter, rodzaj i rozmiar działalności prowadzonej przez instytucję obowiązaną oraz zapewnić aktualną wiedzę w zakresie realizacji obowiązków instytucji obowiązanej;

5. opracować i wdrożyć wewnętrzną procedurę anonimowego zgłaszania przez pracowników lub inne osoby wykonujące czynności na rzecz instytucji obowiązanej rzeczywistych lub potencjalnych naruszeń przepisów z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Instytucje obowiązane zapewniają pracownikom oraz innym osobom wykonującym czynności na rzecz instytucji obowiązanej czynności, o których mowa powyżej, ochronę przed podejmowaniem wobec nich działań o charakterze represyjnym lub wpływających na pogorszenie ich sytuacji prawnej lub faktycznej, lub polegających na kierowaniu gróźb.

- *art. 53 ustawy*,

6. przekazać Generalnemu Inspektorowi informację o:

- przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro,
- wykonanym transferze środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (z wyjątkami o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 lit. a-f ustawy)

- *art. 72 ust. 1 ustawy*,

7. zawiadomić Generalnego Inspektora o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych od dnia potwierdzenia podejrzenia - *art. 74 ustawy*,

8. zawiadomić Generalnego Inspektora, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu - *art. 86 ustawy*,

9. niezwłocznie zawiadomić właściwego prokuratora o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że wartości majątkowe będące przedmiotem transakcji lub zgromadzone na rachunku pochodzą z przestępstwa innego niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub przestępstwa skarbowego albo mają związek z przestępstwem innym niż przestępstwo prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub z przestępstwem skarbowym - *art. 89 ustawy*.

10. Od 31 października 2021 r. na mocy art. 58 znowelizowanej ustawy stowarzyszenia i fundacje są zobowiązane do zgłaszania beneficjentów rzeczywistych do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych.

Instytucje obowiązane, które nie dopełniają nałożonych przez ustawę obowiązków podlegają karom administracyjnym. Wykaz obowiązków, których niedopełnienie spowoduje nałożenie

ww. kar został opisany w art. 147, art. 148 i art. 149 ustawy. za naruszenia obowiązków nałożonych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, oprócz kar administracyjnych, grozi również odpowiedzialność karna.